

BUNA VESTIRE

ZIAR LIBER DE EGYPTA SI DOCTRINA ROMANEASCA

Directorii
DRAGOȘ PROTOPOPESCU
TOMA VLĂDESCU

Redacția și Administrația:
BUCUREȘTI
Bulevardul Elisabeta 12, etaj II.

TELEFOANE Direcția Administrația 4-85.82
Redacția „...” 4.84.34

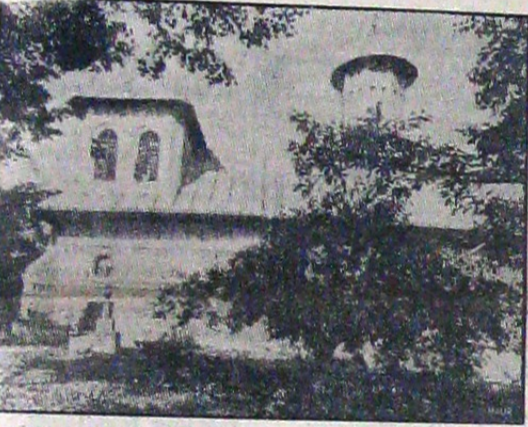
ABONAMENTE:
Comune urbane 1 an Lei 700
6 luni „ 350
3 luni „ 175
Comune rurale 1 an Lei 500
6 luni „ 250
3 luni „ 125

Veselă grădină, tristă Bucovină!

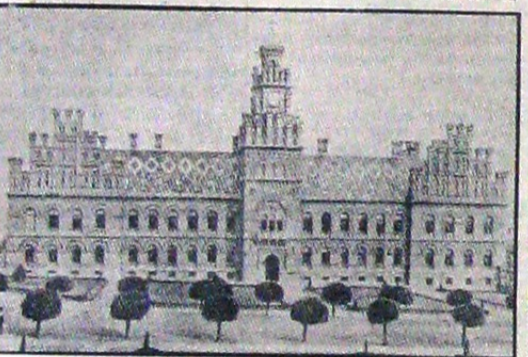
Bucovina, țară frumoasă ca o rugăciune.

Facultatea de teologie, biserica și internatul gimnazial

Biserica Sf. Nicolae din Suceava, zidită în secolul al XVIII-lea

Presbiteriul, Muzeul eparhial și școala de cântăreți

Istorie... Te întoreci la fiecare pas... Te cheamă un buclum de pe o culme și un lavor într-o vioragă. Bucovina șoptește... Poate la Cozia veacul mai susură așa... Nici acolo cred, toaca nu bate din așa străfund...
Cînd se pornește din vîrî de munte, la Putna ori alurea, vezi multimele prosternîndu-se și pielea de bivol întinzîndu-se pînă peste două pescari, ca să vie Domnul la Biserica, Dumineca. În Bucovina mai todeauna e Duminecă...
Fîndă Bucovina asta e: iconostas și poartă domnească...
Dacă ar fi mai mică, ai purta-o sigilla la inel, sau la git în medalion.

ȘI ACUM POPORUL...
Ardeleanul e dirz; Muntenul, deștept; Olteanul așezat; Moldoveanul, romantic; Bucovineanul e nobil...
În Bucovinean se împreună rețeta peisajului cu voevodalismul trecentului. Cea dintîi dă camînțenie; cea de-al doilea, mîndrie. Bucovineanul e romînil cel mai omogen și mai aristocrat...
E pricina pentru care și jugul strein a dat aici alt rezultat. Dirzul ardelen, i-a dat revolta și protestanța, munteanul deștept, subtilitate pînă la lichelim; țărănul dinăuntru, fatidism și servilitate.

Cumînțenia aproape religioasă a Bucovineanului însă, a întîlnit în jesuitismul austriac un fel de exercițiu de șlefuire, o lăcășă a sufletului, mîndria lui voevodal, în habzurgism; pînă și protocol...
Bucovineanul e romînil cel mai smerit, mai diplomat și mai decorativ. Ca în toate împrejurările — așa bunăoară cum toată romană e în parte responsabilă de noblitea senatului, laticlava de gravitate cardinalului, uniformă de bărbăția ofiterului — formalismul s'a aplicat și la Bucovinean asupra fondului său sufletesc; și prin elemente de finețe pe care le implica a devenit la dînsul un fel de exercițiu de spiritualitate. Dacă ne gîndim că prin contactul desul de simțit cu stăpînirea, acest exercițiu era aproape diurn, înțelegem eficacitatea lui în ordinea structurală. El a devenit un fel de școală bucovineană, el a devenit cultură.

Dacă înțelegem prin cultură multiplicarea și rafinarea resurselor sufletesti, cred că nu greșesc mult cînd spun că Bucovineanul e cel mai fundamental cult dintre țărăniile noastre...
În nădejdea că cititorul meu s'a obișnuit de mult cu îndrăgeliile mele, îndrăznesc să cred că dominația austriacă pe bucovinean nu l'a subjugat; l'a cultivat. Spun dimpotrivă o banalitate și pe ceilalți țărani ai noștri i-a cultivat? Eu nu spun niciodată banalități (cel puțin... cîte spun altîi). Pe ceilalți țărani ai noștri dominația austriacă i-a subjugat; și numai după aceea, — și dacă a mai rămas ceva de cultivat, l'a cultivat!

Așa se face că în dominația austriacă bucovineanul s'a găsit aproape ca la el acasă... Ortodoxia lui se apăra contra Rusiei în Palatul Reșidențial; conșii vienezii îl menționau protocolar și cumînțio; voevozii erau împărați și purtau brundenburguri...
Măsura în care bucovinismul era pus în seord, și oarecum... încălzit de atmosfera habzurgică, o dovedeau și inserția cu care politicienii Bucovinei s'au lăsat duși de actual Unrei.

Afară de marele Iancu Flondor — și vreun poet ca Răduță sau cărturar ca Toțan ori Grămădă, niciunul nu era prea... entuziasmat de noua conjunctură...
Amorul meu etero, marea mea simpatie, Iancu Nistor bunăoară, care dacă n'ar fi așa de bunoret ar fi foarte... Bucovinean... — să nu faci așa elăbiuș patrioț la gură și prea multe serbări, fiindcă participarea lui la actual Unrei (această istorie o știa Bucovineanul și se va scrie odată) a avut loc abia a treia zi după Scriptură, pînă atunci...

PE AICI AU TRECUT VOEOZII...
După Dumnezeu, au venit să se închine în Bucovina voevozii...
Niciari nu-i vezi mai cu prisosință... Voevozii sint aici pe drumurile de Casmin și Dumbravă Hoșie cu zimbrii și Molde și oacheșe filtoare săltîndu-și boiul din abili de rău și areși cu ochi de săgă și cusma pe ple... — voevozii sint în morminte și în mînaștri...
Pămîntul vorbește cu alurei de...

ci d-șa (care era mult mai slab decît azi) țînjind de nu știu ce frîguri, palustro ori imaginare, prin melezguri răgășne, aciuat mare atavico pela casele boerilor liberali...
Lar graba cu care acest patrioț de zile bune, patrioț de Duminecă — a produs lui Anchauch Bucovina, de julață ce a avut puterea, și conținută să o împartă (negreșit tot de interesat) celor mai scîrbosi jidani din cîți au existat vreodată, o o dovedă în plus pentru lipsa lui de aderență cu destinul romineș al țărăniilor lui Ștefan.

CAPRARIILE LUMINELI... SOCIETĂȚILE CULTURALE
Să lăsăm însă la o parte pe acești improvizanți ai poporului, ale căror lîfșe de putere țear face să rîzi de ea n'ar fi atât de dezastuoase — și pe care tenul și lăptă îl denunță ca simplii pripășiți... E vorba aceluși de Bucovinean!

Și în continuare voi spune că prin excelență cult, cum am văzut, mîndrul și deșteptul popor bucovinean s'a refugiat de dominația austriacă (în măsura în care avva nevoe) tot în cultură. E caracteristică că poziția luată de bucovinean împotriva stăpînitorului, n'a fost revolta ca în Ardeal, susținută și pe pleacă rea capului, ca în vechiul regal Serbiu prin cîștigul de Austrie, ci în întotdeauna obediția profundă culturar în hrană pentru sine și întotdeauna ca pe o armă împotriva dușmanului.

E un capital de bogat rominism, capitalul boerilor mazili, care retrazi din calea austriacului deveneau patronii unei vieți culturale din care se intrupa tot poporul bucovinean. El se organiza atunci — eu descăli, proși și studenți în frunte — în așa numitele Intraștiri Academice, care erau Societățile Culturale sub nume istorice de Junimea, Arborosa, Dacia, Bucovina sau Moldova, și cîntărea în stral și vorbă rominească țara dela un capăt la altul.

Bucovina dominației austriace e Bucovina acestor ogrări ale luminii... — batallioane de asalt surd, dar pătrunzător, împotriva înștrăinării indeo-germano-țerainiene, în care s'a inserat tot ce a avut țara fragilor mai dirz și săntos, dela Hurmuzacheștii și Flondorilor glorioși la Copărenșii și Zotta, boeri mai de o doua mină, și dela aceștia, la dascălii Tintilă și Terebelleș.

„GLASUL BUCOVINEI” ȘI „JUNIMEA LITERARĂ”
Lar ultimul episod al acestei lupte e întemeierea imediat după Unrei, a Glasului Bucovinei și Junimei Literare...
E momentul cel mai frumos din viața lui Iancu Nistor, despre care fără absolut nicio cesiune personală la mijloc voi spune todeauna (și de ce nu las spun, știți că mi place...) tot răul, dar și tot binele.

Professor Dr. Ion Nistor are meritul neconștat în viața Bucovinei că, primul e cărturar serios după Aron Punteș, Șhiera și Oniciu: a scris cu caracteristică energie, tot ce avea mai bun țara sa la vremea aceea și a format statul major al ei cultural în jurul tiparului Jela Glasul Bucovinei și Junimea...
Nu va fi fost inițiator, dar cu luciditate aprigă și grozavă putere de muncă a fost și gîbit să rămînă conducător al unui grup de cîntăși mărind pe aprigul George Toțan, seravul poet Răduță, Ion Grămădă, filologul de calitate Alecu Procopovici, Morariu, Marmeliu, și mai apoi inteligențial și iscusital ardelen din Avrig, Dr. Romulus Cîndea.

Cu ce voluptate m'am apropiat și eu de acest grup, prorsăpăt venit dela Londra, și Diologînd ca blestemat de creșătean, să mă pierd în acest voevodal olt de provincie! Toată viața mea voi recunoaște-nu însă și cu pretul adevărului —

căldura cu care am fost primit aici de un Nistor, Procopovici, sau buclum și curatul Teofil Saușcu Șăveanu...
Nenorocirea a făcut însă că Nistor s'a politocianizat cu viteză de 60 km. pe oră; și în loc de un Iorga al Bucovinei — cum îl vlam eu totți — a preferat să fie Anchauch el, în edile oficial-romineșe.

Dirzul și cîntitul Alecu Procopovici are meritul de a fi fost cel dintîi care — împreună cu Șăveanu — s'a despărțit de Nistor din pricina aceasta. I-am urmărit curînd eu — care scribit am și părăsit Cernăuții — apoi Romulus Cîndea, apoi mai toți ceilalți. Azi Iancu Nistor, duicasă Vampă politocică a Bucovinei, rămășă grație scrișului meu, în analele adevărate ale țării și sub numele frumos de Carmel, sau Blonda Oxigenată a Bucovinei, nu mai are în jurul lui decît pe Praedinger, Michelson, Straucher, Morlaub sau Focșanor.

Aceștia sint plășii de azi ai marșului istoric în locul unor nume care cel puțin se terminau în... eșcul...
O altă greșală a lui Iancu Nistor o că, ambițios cum nu sint istoricii (vezi Ioan Neculeș) dînsul a pornit o luptă împotriva glorioșei Societăți pentru Literatură și Cultură, împinșă cu săț cu tot din marele și trecut, într'un cotelon al Palatului Național, Noroș o că grășit-o acolo, înimosul și seriosul Grigore Nandrig, unul din profesorii de elita ai țării aceștia, care ajutat providențial, de figura de cîntor iluminat, a Mitropolitului Visarion Paioș, a satvat-o dela moarte, ca să o îndreptore spre mari, neașteptate destine, — cum voi avea prilejul să povestesc pe larg acum, ori mai tărîin.

Din toate acestea Nistor iese un dureros invins al Bucovinei sale, cu o cohortă de jidani ghiftuți în proajmă și un singur... cărturar care-l mai urmează, Marmeliu, care și el era acum cîțiva ani pe punctul să-l lășeze. De ce n'a făcut-o, nu știu... Știu numai că au venit liberalii la putere.

Spun toate acestea, iabile și stimate Domnule Nistor, cu cruzime, dar nu sint eu erud, crede-mă, ci adevărul. Ti le spun însă și cu necesitate durere de romin; cum și în nădejdea că cel puțin sub birul mustrărei publice să te trezești, să îți aduci aminte de celace ai fost odată, și cu nesfîșite resurse pe care le ai, să încearci să îți conduci țara care ai vrut să fii al Rominilor, nu Jidanilor Bucovinei!

Al început cu Iorga și-al terminat cu Anchauch...
Aceștia-i adevărul...
Și mai e unul: că nu cu Michelson

și Fortoță — unul un bandiț, celălalt un erolin — se mai poate da lupta, de azi înainte în Bucovina...
O MICA PASARE PHOENIX... JUNIMEA LITERARĂ
Din conșua dezastului Nistorian în viața și cultura Bucovinei s'a

Rudolf Rybiokai Poartă țărănească din județul Cernăuți

inălțat o pasăre Phoenix; revista lui Lecca Morariu, Junimea literară, cu copitul ei din flori (fîndcă Iancu Nistor nu-i prea recunoaște); Făt-Frumos...
Imprumos cu publicățiile multiple ale aceluși, și un curs universitar din cele mai laborioase și produc-

brav politici și oricăror alte întințuni, a fînut constant slova bucovineană pe linia tradiției de puritate, duioșie și folklor, al cărei reprezentanș în pozie e G. Botăcă, Se poate spune că Lecca Morariu, (Continuare în pag. 11-a)

Plaiul cu mînaștiri și vipere

Vasile Alecsandri și Mihai Eminescu, amîndoi inforați de lumina măgurilor arboresce, cu fagi de basm și coline dulci, suave, de vis, bătute de adierile inalte ale azurului, s'au mîrturisit în rugăciunea versului dragostea pentru Bucovina vechilor mînaștiri, în carti voevozii mai în sfat, noaptea, sub lierul pur al firmamentului înstelat.

Solemie platur, unde elobani ai frații leonari grășce cu soarele, unde buclumele sună, turburad melodios angustește tăcerii ale codrilor, unde nu te-ai mira să-ți întîlniști pe Inșuși bunul Dumnezeu, străbătînd lanurile de grău, seara, în trecere spre nevăzutele cetăți ale cerului bucovinean!

Putna, sobor de voevozii; Dragomirna, nume de cîntec, par'că; Sucevița, lină mîngiere a auzului — mînaștrii de slavă 'mpărătească!
Biserici multe. Troițe. Moleme fîntinire, unde fiecare cruce e ca un glas de veșnicie prinsă în lema sau piatră!

În care cîntec — am mai întîlnit plai ca acesta?
Feți-Frumoși și Ileana Cosănzea, prunci dărzi și isteți ca Păcălași ai așezat să halădușec acolo...
Dar au venit, apoi, viperele, ardite, spurcate la suflet. Și nu s'au mulțumit să trînașce în spurecuațea lor, dar au prins să mîște.

Azi, Bucovina nu mai e numai plai de basm, ci și stufăr cu vipere. Jidovimea cea tîdăoasă s'a cubărit cum a putut mai bine. Au corupți — și s'au găsit mîli din rîndurile rominești, cari au cășut în ghiarele israelite...
Viperele au năvăli fără milă asupra bogățiilor arboresce. Anchauch e simbolul unei anume Bucovine. Anchauch și Michelson, Pe lângă el, îndrăznesc să respira și trespădușii. Mitel Marmeliu, Colețariu (care fîngiește prin inșăși hîlășa sa ceteștea Sucevil, unde, nenorocitul, e profesor). Artur Apati (care, deși părăcălb de Șteorliuș, nici pînă azi nu și-a uitat actualul maghiar, meștant undeva prin Ardeal), Baucescu, Ștefan Scelăș și alți, tot atât de deșcliați.

Vipere și pui de vipere...
Lar diucele de acești șerpi, nămul adevărat: bătrînii înțelepți și tinereții. Bătrînii înțelepți, entuziasți ca tinereții, — și tinereții entuziasți, înțelepți ca bătrînii. Străduș sub un semn mare. Sub o flamură neameșul de frumoasă...
Legiunea I
Căci Bucovina adevărată căntă. Căntec de rîșețe, de credință. Din munte 'n munte merge vestea cea mare despre un falnic răsărit. Un răsărit de istorie. Intru dragostea de Hristos și Tară!
Bucovina vrea să se elibereze din rubie. Romînului adevărat nu-i plac viperele. El le stătește capul. Bucovina cameurilor cu credință intru Hristos și Tară a început să-și senture lanțurile.
Căci, de n'ar fi așteț, ar blestema-o voevozii, cari oftează în sfîntul lor mormânt...
Nu v'ă temeți!
Bucovina se va reîntorce la rosturile ei, așa cum le-a stătorleit istoria.
Voevozii cer așa — și așa se va întîmpla.
Căci elopotele nu dau sădarușo știru!
Mircea Șteorin

